

Warszawa, dnia 26 lutego 2018 r.

Poz. 416

USTAWA

z dnia 26 stycznia 2018 r.

o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych^{1), 2)}

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb postępowania polskiego organu centralnego, polskich sądów oraz innych polskich organów w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych, a także postępowania przed polskim organem centralnym w sprawach objętych:

- 1) Europejską konwencją o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem, sporządzoną w Luksemburgu dnia 20 maja 1980 r. (Dz. U. z 1996 r. poz. 134 i 135 oraz z 1997 r. poz. 196), zwaną dalej „europejską konwencją luksemburską”;
- 2) Konwencją dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzoną w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 528 oraz z 1999 r. poz. 1085), zwaną dalej „konwencją haską z 1980 r.”;
- 3) Konwencją o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzoną w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), zwaną dalej „konwencją haską z 1996 r.”;
- 4) rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 243, z późn. zm.³⁾), zwanym dalej „rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003”.

Art. 2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) wnioskodawcy – należy przez to rozumieć podmioty wymienione w konwencjach lub rozporządzeniu, o których mowa w art. 1, które składają wnioski przewidziane w tych konwencjach lub rozporządzeniu;
- 2) wniosku – należy przez to rozumieć pismo wnoszone na podstawie konwencji lub rozporządzenia, o których mowa w art. 1, będące podstawą wszczęcia postępowania sądowego oraz pismo zawierające prośbę o nadesłanie informacji lub podjęcie innych czynności przewidzianych w tych przepisach;
- 3) zagranicznym organie centralnym – należy przez to rozumieć organ lub instytucję obcego państwa zgłoszone depozytariuszom konwencji, o których mowa w art. 1 pkt 1–3, lub Komisji Europejskiej.

---

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 243, Dz. Urz. UE L 367 z 02.12.2004, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 56, Dz. Urz. UE L 70 z 14.03.2009, str. 19, Dz. Urz. UE L 347 z 24.12.2009, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 99 z 15.04.2016, str. 34).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 367 z 02.12.2004, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 56, Dz. Urz. UE L 70 z 14.03.2009, str. 19, Dz. Urz. UE L 347 z 24.12.2009, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 99 z 15.04.2016, str. 34.

Art. 3. 1. Polskim organem centralnym wykonującym zadania przewidziane w konwencjach lub rozporządzeniu, o których mowa w art. 1, jest Minister Sprawiedliwości.

2. Wykonując zadania, o których mowa w ust. 1, Minister Sprawiedliwości działa niezwłocznie.

Art. 4. 1. W postępowaniu przed Ministrem Sprawiedliwości wnioskodawcę mogą reprezentować pełnomocnicy.

2. Pełnomocnikiem mogą być adwokat lub radca prawny, a także małżonek wnioskodawcy, rodzeństwo, zstępni lub wstępni wnioskodawcy oraz osoby pozostające z wnioskodawcą w stosunku przysposobienia.

3. Pełnomocnik przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości pełnomocnictwo lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat lub radca prawny mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa.

Art. 5. 1. Minister Sprawiedliwości przyjmuje wnioski składane przez wnioskodawcę lub zagraniczny organ centralny.

2. Minister Sprawiedliwości zawiadamia zagraniczny organ centralny o wpłynięciu wniosku złożonego bez pośrednictwa tego organu, chyba że sprzeciwia się temu wnioskodawca.

Art. 6. 1. Jeżeli wnioskowi nie można nadać prawidłowego biegu wskutek niezachowania wymogów formalnych, Minister Sprawiedliwości wzywa do jego uzupełnienia w terminie 4 tygodni od dnia doręczenia wezwania.

2. W przypadku złożenia wniosku za pośrednictwem zagranicznego organu centralnego wezwanie, o którym mowa w ust. 1, jest kierowane do wnioskodawcy bezpośrednio lub za pośrednictwem zagranicznego organu centralnego.

3. Minister Sprawiedliwości nie nadaje biegu wnioskowi w przypadku nieuzupełnienia braków formalnych w terminie, o którym mowa w ust. 1, oraz informuje zagraniczny organ centralny albo wnioskodawcę o przyczynach nienadania biegu wnioskowi.

Art. 7. 1. Minister Sprawiedliwości nie nadaje biegu wnioskowi, który został złożony przez podmiot niebędący zagranicznym organem centralnym lub wnioskodawcą, oraz informuje o przyczynach nienadania biegu wnioskowi.

2. W przypadku gdy wniosek został złożony przez podmiot, o którym mowa w ust. 1, a z jego treści wynika, że dobro dziecka może być zagrożone, Minister Sprawiedliwości przesyła wniosek właściwemu sądowi.

Art. 8. W przypadku, o którym mowa w art. 27 konwencji haskiej z 1980 r., Minister Sprawiedliwości, w drodze decyzji, odmawia przyjęcia wniosku. Przepis art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149) stosuje się odpowiednio.

Art. 9. 1. Minister Sprawiedliwości, w drodze decyzji, może zwolnić wnioskodawcę mającego miejsce zamieszkania lub pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej od kosztów tłumaczenia wniosku, dołączonego do niego dokumentu lub pisma uzasadniającego twierdzenia zawarte we wniosku na język akceptowany przez państwo, do którego wniosek jest kierowany.

2. Wnioskodawca, o którym mowa w ust. 1, będący osobą fizyczną może domagać się zwolnienia od kosztów tłumaczenia, jeżeli wykaze, że nie jest w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

3. Wnioskodawca, o którym mowa w ust. 1, niebędący osobą fizyczną może domagać się zwolnienia od kosztów tłumaczenia, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

4. W przypadku zwolnienia od kosztów tłumaczenia Minister Sprawiedliwości zleca tłumaczenie wniosku, dołączonego do niego dokumentu lub pisma, o których mowa w ust. 1. Koszty tłumaczenia ponosi Skarb Państwa.

5. W przypadku odmowy zwolnienia od kosztów tłumaczenia Minister Sprawiedliwości wzywa wnioskodawcę do przedłożenia tłumaczenia w terminie 4 tygodni od dnia doręczenia wezwania.

6. Minister Sprawiedliwości nie nadaje biegu wnioskowi w przypadku nieprzedłożenia tłumaczenia w terminie, o którym mowa w ust. 5, oraz zawiadamia wnioskodawcę o nienadaniu biegu wnioskowi.

7. Przepis art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

Art. 10. 1. W przypadku gdy z powodu trudności w wykonaniu tłumaczenia na język polski wniosku sporządzonego na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. albo konwencji haskiej z 1996 r. lub dołączonego do niego dokumentu, lub pisma uzasadniającego twierdzenia zawarte we wniosku dołączono jedynie ich tłumaczenie na język angielski lub francuski, Minister Sprawiedliwości zleci tłumaczenie w niezbędnym zakresie na język polski.

2. Koszty tłumaczenia ponosi Skarb Państwa.

Art. 11. 1. Minister Sprawiedliwości nie nadaje biegu wnioskowi sporządzonemu na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003, jeżeli do wniosku lub dołączonego do niego dokumentu, lub pisma uzasadniającego twierdzenia zawarte we wniosku nie dołączono tłumaczenia na język polski.

2. Minister Sprawiedliwości zawiadamia zagraniczny organ centralny albo wnioskodawcę o nienadaniu biegu wnioskowi z przyczyn określonych w ust. 1.

Art. 12. W przypadku gdy z treści wniosku, do którego nie dołączono tłumaczenia na język polski, wynika, że dobro dziecka może być zagrożone, Minister Sprawiedliwości zleci tłumaczenie wniosku w niezbędnym zakresie. Przepis art. 10 ust. 2 stosuje się.

Art. 13. 1. Minister Sprawiedliwości zawiadamia osobę wskazaną we wniosku o powrót dziecka, sporządzonym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., o treści wniosku i informuje ją o możliwości skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów.

2. Minister Sprawiedliwości zawiadamia sąd, o którym mowa w art. 569 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z 2017 r. poz. 2491 oraz z 2018 r. poz. 5, 138, 398 i 416), o złożeniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, oraz o zakończeniu postępowania w tej sprawie.

Art. 14. Minister Sprawiedliwości przekazuje wniosek do sądu właściwego do rozpoznania sprawy albo do zagranicznego organu centralnego za pośrednictwem poczty elektronicznej lub podobnych środków indywidualnego porozumiewania się na odległość, a jego oryginał – listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.

Art. 15. 1. Minister Sprawiedliwości kieruje do sądu zapytania o stan toczących się postępowań w sprawie wniosków.

2. Sąd niezwłocznie udziela odpowiedzi na zapytania, o których mowa w ust. 1.

Art. 16. Informacje o biegu postępowań w sprawie wniosków, informacje dotyczące obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej prawa, inne informacje i zawiadomienia Minister Sprawiedliwości przekazuje zagranicznemu organowi centralnemu działającemu w sprawie albo wnioskodawcy. Jeżeli wnioskodawca ustanowił pełnomocnika, Minister Sprawiedliwości kieruje korespondencję do pełnomocnika.

Art. 17. Przekazywanie zapytań, o których mowa w art. 15 ust. 1, i odpowiedzi na nie oraz informacji lub zawiadomień, o których mowa w art. 16, może odbywać się za pośrednictwem poczty elektronicznej lub podobnych środków indywidualnego porozumiewania się na odległość.

Art. 18. 1. Korespondencja Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w art. 16, z zagranicznym organem centralnym albo z wnioskodawcą zamieszkałym za granicą może odbywać się w języku angielskim, francuskim lub niemieckim.

2. W wyjątkowych przypadkach Minister Sprawiedliwości może używać w korespondencji innych języków.

Art. 19. W przypadku gdy wnioskodawca mający miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu albo siedzibę za granicą wnosi o:

- 1) powrót dziecka lub uregulowanie kontaktów z dzieckiem na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. albo
- 2) uznanie lub wykonanie orzeczenia o pieczy nad dzieckiem albo przywrócenie pieczy nad dzieckiem na podstawie europejskiej konwencji luksemburskiej lub uznanie albo stwierdzenie wykonalności środków podjętych na podstawie konwencji haskiej z 1996 r., albo
- 3) uznanie lub wykonanie orzeczenia o pieczy nad dzieckiem na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003, albo
- 4) przekazanie informacji lub udzielenie pomocy, o których mowa w art. 55 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r.

– Minister Sprawiedliwości podejmuje czynności w celu ustalenia miejsca pobytu dziecka, jego rodziców lub opiekuna, w szczególności może zwrócić się do Policji o ustalenie aktualnego miejsca pobytu dziecka w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20. Wniosek sporządzony na podstawie art. 55 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 lub art. 31 lit. c, art. 32 lit. a lub art. 34 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. Minister Sprawiedliwości kieruje:

- 1) do sądu, w którym toczy się lub toczyło postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli, albo
- 2) do sądu, w którego okręgu dziecko lub rodzice mieli miejsce zamieszkania lub pobytu przed wyjazdem za granicę, albo
- 3) do sądu, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania lub przebywa osoba, której wniosek dotyczy.

Art. 21. 1. Sąd, wykonując wniosek, o którym mowa w art. 20, podejmuje w szczególności następujące czynności:

- 1) gromadzi i przekazuje informacje o zakończonych lub toczących się postępowaniach dotyczących władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli;
- 2) gromadzi i przekazuje informacje o pomocy udzielonej rodzinie w ramach systemu pomocy społecznej oraz w ramach wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) zarządza przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osób wskazanych we wniosku, miejscu zamieszkania lub pobytu dziecka, a także miejscu zamieszkania osób, które wyrażają gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka w zakresie określonym w art. 579³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

2. Wywiad środowiskowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, przeprowadza zawodowy kurator sądowy wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich i sporządza na jego podstawie sprawozdanie.

3. Sąd, podejmując czynności, o których mowa w ust. 1, może zwrócić się do innego sądu, organu lub instytucji o udzielenie informacji.

4. Sąd lub inny uprawniony podmiot przekazuje Policji informacje o osobach, o których mowa w art. 20 ust. 2ad ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067 i 2405 oraz z 2018 r. poz. 106, 138 i 416), w tym postanowienia, inne orzeczenia lub inne dokumenty stanowiące podstawę do gromadzenia i przetwarzania przez Policję informacji o tych osobach, a także niezwłocznie informuje Policję o zmianie lub uchyleniu postanowienia lub innego orzeczenia stanowiącego podstawę do przetwarzania przez Policję informacji o tych osobach lub mającego wpływ na zakres przetwarzanych informacji, w tym o umorzeniu postępowania, a także o ustaniu okoliczności będących podstawą postanowienia lub innego orzeczenia stanowiących podstawę wprowadzenia danych do zbioru. Przekazane informacje i dokumenty zawierają również dyspozycje dotyczące osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką w związku z ustaleniem miejsca jej pobytu.

Art. 22. Odpowiedź na wniosek, o którym mowa w art. 20, sąd przesyła Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 3 tygodni od dnia wpłynięcia wniosku do sądu. W przypadku gdy sąd zarządził przeprowadzenie wywiadu środowiskowego lub zwrócił się o informacje do innego sądu, organu lub instytucji, termin ten wynosi 4 tygodnie.

Art. 23. Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do sądu o uzupełnienie odpowiedzi na wniosek, o którym mowa w art. 20. Sąd przesyła uzupełnioną odpowiedź w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia wezwania do uzupełnienia odpowiedzi na wniosek.

Art. 24. W przypadku gdy zagraniczny organ centralny lub wnioskodawca skierował wniosek, o którym mowa w art. 20, bezpośrednio do sądu polskiego lub innego polskiego organu, sąd lub inny organ przesyła odpowiedź na wniosek, o którym mowa w art. 20, Ministrowi Sprawiedliwości, który przekazuje ją zagranicznemu organowi centralnemu wraz z kopią wniosku.

Art. 25. 1. W przypadku gdy sąd lub inny organ państwa obcego wydał orzeczenie o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, Minister Sprawiedliwości przesyła szczegółową informację o wydaniu takiego orzeczenia do sądu opiekuńczego, który udzielił zgody na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej na podstawie wystąpienia sądu lub innego organu państwa obcego oraz odpowiednio do starosty lub prezydenta m.st. Warszawy, który wydał opinię w sprawie o udzielenie zgody na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać:

- 1) oznaczenie sądu lub innego organu państwa obcego;
- 2) datę wydania orzeczenia przez sąd lub inny organ państwa obcego;
- 3) datę faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- 4) w przypadku gdy dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej albo rodzinnym domu dziecka – wskazanie informacji o danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, wraz ze stopniem pokrewieństwa, jeżeli takie istnieje;
- 5) w przypadku gdy dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – wskazanie tej placówki albo ośrodka;
- 6) inne istotne informacje mające wpływ na sprawowanie pieczy zastępczej.

Art. 26. Minister Sprawiedliwości, minister właściwy do spraw zagranicznych oraz właściwy konsul Rzeczypospolitej Polskiej wymieniają informacje niezbędne do wykonania zadań polskiego organu centralnego wskazanych w przepisach konwencji i rozporządzenia, o których mowa w art. 1.

Art. 27. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z 2017 r. poz. 2491 oraz z 2018 r. poz. 5, 138 i 398) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 518¹ dodaje się art. 518² w brzmieniu:

„Art. 518². § 1. Sądem drugiej instancji w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 528 oraz z 1999 r. poz. 1085), zwanej dalej „konwencją haską z 1980 r.”, jest Sąd Apelacyjny w Warszawie.

§ 2. Sąd Apelacyjny w Warszawie orzeka w sprawach określonych w § 1 w terminie sześciu tygodni od dnia przedstawienia przez sąd pierwszej instancji akt sprawy wraz z apelacją.”;

- 2) w art. 519¹ po § 2 dodaje się § 2¹ i 2² w brzmieniu:

„§ 2¹. Skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.

§ 2². Skargę kasacyjną w sprawach, o których mowa w § 2¹, mogą wnieść Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Dziecka lub Rzecznik Praw Obywatelskich w terminie czterech miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia.”;

- 3) po art. 569 dodaje się art. 569¹ w brzmieniu:

„Art. 569¹. § 1. Do właściwości sądu okręgowego z siedzibą w miejscowości będącej siedzibą sądu apelacyjnego należą sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzone na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., jeżeli na tym obszarze osoba podlegająca władzy rodzicielskiej lub pozostająca pod opieką ma miejsce zamieszkania lub pobytu.

§ 2. Sąd okręgowy orzeka w terminie sześciu tygodni od dnia wniesienia wniosku w sprawach, o których mowa w § 1.

§ 3. Dla spraw, o których mowa w § 1, z obszaru właściwości Sądu Apelacyjnego w Warszawie właściwy jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

§ 4. Jeżeli wniosek w sprawach, o których mowa w § 1, wniesiony został bez pośrednictwa polskiego organu centralnego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych (Dz. U. poz. 416), sąd okręgowy zawiadamia niezwłocznie sąd, o którym mowa w art. 569 § 1, o wniesieniu wniosku oraz o zakończeniu postępowania w tej sprawie.”;

- 4) po art. 578¹ dodaje się art. 578² w brzmieniu:

„Art. 578². § 1. W postępowaniu w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. obowiązuje zastępstwo uczestników postępowania przez adwokatów lub radców prawnych.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do wniosku o wszczęcie postępowania w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, a także gdy uczestnikiem postępowania, jego organem, jego przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest:

- 1) sędzia;
- 2) prokurator;
- 3) notariusz;
- 4) profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych;
- 5) adwokat;
- 6) radca prawny;
- 7) radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.”;

- 5) po art. 579² dodaje się art. 579³ i art. 579⁴ w brzmieniu:

„Art. 579³. W sprawach, o których mowa w art. 579² § 1, sąd może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w szczególności w zakresie jego:

- 1) danych osobowych;
- 2) stopnia pokrewieństwa z dzieckiem;

- 3) karalności oraz prowadzonych z jego udziałem postępowań dotyczących władzy rodzicielskiej;
- 4) stanu zdrowia;
- 5) statusu zawodowego;
- 6) uzależnień;
- 7) sytuacji bytowej i rodzinnej;
- 8) stosunku do dziecka;
- 9) prezentowanego modelu wychowawczego;
- 10) sposobu funkcjonowania w środowisku.

Art. 579⁴. § 1. Postępowanie w sprawie o udzielenie zgody na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego sąd opiekuńczy wszczyna z urzędu na podstawie wystąpienia sądu lub innego organu państwa obcego.

§ 2. Jeżeli sąd lub inny organ państwa obcego wskazał kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo określoną placówkę opiekuńczo-wychowawczą, albo regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, albo interwencyjny ośrodek preadopcyjny, w których dziecko ma być umieszczone, w przedmiocie zgody orzeka sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce przyszłego sprawowania pieczy zastępczej. W pozostałych przypadkach właściwy jest sąd rejonowy dla m.st. Warszawy. Przed wydaniem zgody sąd zasięga opinii, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

§ 3. Sąd opiekuńczy może zwrócić się do sądu lub innego organu państwa obcego o wszelkie niezbędne dokumenty, opinie i informacje dotyczące dziecka, w szczególności dotyczące jego sytuacji rodzinnej, stanu zdrowia i szczególnych potrzeb. Jeżeli wystąpienie sądu lub innego organu państwa obcego nie wskazuje sposobu sprowadzenia dziecka do Rzeczypospolitej Polskiej i zasad pokrycia kosztów jego sprowadzenia, a gdy umieszczenie ma nastąpić na czas określony – także sposobu powrotu i zasad pokrycia kosztów powrotu dziecka, sąd opiekuńczy zwraca się o udzielenie takich informacji. Sąd oceni, jakie znaczenie nadać nieudzieleniu informacji.

§ 4. Sąd opiekuńczy orzeka na posiedzeniu niejawnym. Rozpoznanie wniosku następuje w terminie miesiąca od dnia jego wpływu do sądu.

§ 5. Postanowienie w przedmiocie udzielenia zgody doręcza się sądowi lub innemu organowi państwa obcego, a także organowi, który wydał opinię, o której mowa w § 2. Postanowienie to nie podlega zaskarżeniu.

§ 6. Przepisów art. 573, art. 576 oraz art. 577 nie stosuje się.

§ 7. Wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej może złożyć także organ centralny tego państwa wyznaczony na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 243, z późn. zm.⁴⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003”, lub Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), zwanej dalej „konwencją haską z 1996 r.”;

- 6) w art. 598² § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W czasie trwania postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką toczącego się na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. przed sądem, o którym mowa w art. 518² § 1 lub art. 569¹ § 1 lub 3, nie można rozstrzygać w przedmiocie władzy rodzicielskiej lub opieki nad tą osobą. Postępowanie w tych sprawach sąd zawiesza z urzędu z chwilą otrzymania informacji przesłanej przez polski organ centralny, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych, lub sąd, o którym mowa w art. 569¹ § 1 lub 3, o wniesieniu wniosku w przedmiocie odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.”;

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 367 z 02.12.2004, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 56, Dz. Urz. UE L 70 z 14.03.2009, str. 19, Dz. Urz. UE L 347 z 24.12.2009, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 99 z 15.04.2016, str. 34.

- 7) w art. 598⁵ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2–5 w brzmieniu:

„§ 2. W postanowieniu o odebraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką w sprawie prowadzonej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. sąd nakazuje zobowiązanemu zapewnić powrót tej osoby do państwa, w którym bezpośrednio przed naruszeniem prawa wynikającego z władzy rodzicielskiej lub opieki miała miejsce stałego pobytu, w terminie nieprzekraczającym dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia.

§ 3. Postanowienie w przedmiocie odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką w sprawie prowadzonej na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. wymaga uzasadnienia, które sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia. Postanowienie wraz z uzasadnieniem doręcza się z urzędu uczestnikom postępowania oraz prokuratorowi. Przepisu art. 328 § 1¹ nie stosuje się.

§ 4. Postanowienie, o którym mowa w § 2, staje się skuteczne i wykonalne po uprawomocnieniu się.

§ 5. W sprawach, o których mowa w § 2, przepisu art. 577 nie stosuje się.”;

- 8) art. 598⁶ otrzymuje brzmienie:

„Art. 598⁶. Jeżeli zobowiązany nie zastosuje się do postanowienia, o którym mowa w art. 598⁵ § 1 lub 2, sąd, na wniosek uprawnionego, zleca kuratorowi sądowemu przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.”;

- 9) art. 598⁹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 598⁹. Przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką i oddanie jej uprawnionemu może nastąpić tylko w obecności uprawnionego albo osoby przez niego upoważnionej lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej. Jeżeli żadna z tych osób nie stawi się w terminie wyznaczonym przez kuratora sądowego, czynność nie będzie dokonana. O terminie odebrania nie zawiadamia się zobowiązanego. Kurator sądowy dokonuje przekazania odebranej osoby uprawnionemu albo osobie przez niego upoważnionej lub przedstawicielowi instytucji przez niego upoważnionej, po czym zawiadamia zobowiązanego o dokonaniu tej czynności.”;

- 10) po art. 598¹¹ dodaje się art. 598^{11a} w brzmieniu:

„Art. 598^{11a}. § 1. W celu ustalenia miejsca pobytu osoby podlegającej przymusowemu odebraniu sąd, na wniosek kuratora sądowego, może postanowić o dokonaniu przeszukania pomieszczeń i innych miejsc, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoba ta się tam znajduje.

§ 2. Przeszukania dokonuje Policja na podstawie postanowienia sądu.

§ 3. Postanowienie sądu doręcza się osobie, u której przeszukanie ma być dokonane, w chwili przystąpienia do tej czynności.

§ 4. Podczas przeszukania może być obecna osoba, o której mowa w § 3, kurator sądowy, który wykonuje postanowienie o przymusowym odebraniu, oraz uprawniony, o którym mowa w art. 598⁹. Podczas przeszukania może być także obecna osoba wskazana przez tego, u kogo dokonuje się przeszukania, o ile nie uniemożliwia to przeszukania albo nie utrudnia go w istotny sposób.

§ 5. Jeżeli przy przeszukaniu nie ma osoby, o której mowa w § 3, należy do przeszukania przywołać przynajmniej jednego domownika lub inną osobę.

§ 6. Przeszukanie powinno być dokonane zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości.

§ 7. Protokół przeszukania sporządza Policja, a jego odpis niezwłocznie przesyła sądowi.

§ 8. Protokół przeszukania zawiera: wskazanie postanowienia sądu, oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca oraz osób w niej uczestniczących, przebieg czynności oraz oświadczenia i wnioski osób w niej uczestniczących, a także w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności.

§ 9. Na postanowienie o dokonaniu przeszukania przysługuje zażalenie osobom, których prawa zostały naruszone.”;

- 11) art. 598^{12a} otrzymuje brzmienie:

„Art. 598^{12a}. Postępowanie określone w art. 598⁶–598¹² może być podjęte na nowo na podstawie tego samego postanowienia, o którym mowa w art. 598⁵ § 1 lub 2, jeżeli zobowiązany w okresie trzech miesięcy od wydania lub uprawomocnienia się postanowienia, o którym mowa odpowiednio w art. 598⁵ § 1 lub 2, postąpił sprzecznie z treścią postanowienia dotyczącego władzy rodzicielskiej, miejsca zamieszkania, opieki lub kontaktów z dzieckiem, a okoliczności uzasadniające jego wydanie nie uległy zmianie.”;

- 12) w art. 598¹⁴ w § 2 skreśla się wyraz „opiekuńczego”;
- 13) po art. 1106⁴ dodaje się art. 1106⁵–1106⁷ w brzmieniu:

„Art. 1106⁵. § 1. Sąd występujący do sądu lub innego organu państwa obcego z wnioskiem sporządzonym na podstawie art. 8 ust. 1 tiret pierwsze konwencji haskiej z 1996 r. wyznacza termin sześciu tygodni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w art. 1106⁷ pkt 1, na stwierdzenie jurysdykcji przez sąd lub inny organ państwa obcego i powiadomienie sądu występującego.

§ 2. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w § 1, sąd lub inny organ państwa obcego nie udzieli odpowiedzi, przyjmuje się, że sąd lub inny organ państwa obcego nie stwierdził swojej jurysdykcji.

§ 3. Sąd zawiesza postępowanie na podstawie art. 8 ust. 1 tiret drugie konwencji haskiej z 1996 r. i wyznacza dla uczestników postępowania termin sześciu tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zawieszeniu postępowania na wystąpienie z wnioskiem do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji.

§ 4. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w § 3, uczestnicy postępowania nie wystąpią z wnioskiem do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji, jurysdykcja należy do sądu.

Art. 1106⁶. § 1. Wniosek sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub o poddanie jurysdykcji sądu lub innego organu państwa obcego na podstawie art. 9 ust. 1 tej konwencji, który nie określa terminu, rozpoznaje się w terminie sześciu tygodni od dnia wpłynięcia wniosku.

§ 2. Wniosek sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 15 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 rozpoznaje sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.

§ 3. Rozstrzygając w przedmiocie wniosku, sąd rejonowy dla m.st. Warszawy może zwrócić się do innego sądu o nadesłanie informacji lub kopii akt niezbędnych do rozstrzygnięcia. Sąd wezwany udziela informacji lub przekazuje kopie akt w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wezwania za pośrednictwem poczty elektronicznej lub podobnych środków indywidualnego porozumiewania się na odległość, a oryginały – listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.

Art. 1106⁷. Sąd rozstrzyga postanowieniem w przedmiocie:

- 1) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji na podstawie art. 8 ust. 1 tiret pierwsze konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 15 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003;
- 2) wystąpienia do sądu lub innego organu państwa obcego o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 9 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 15 ust. 2 lit. c rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003;
- 3) wystąpienia sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania o stwierdzenie jurysdykcji krajowej na podstawie art. 8 ust. 1 konwencji haskiej z 1996 r. lub art. 15 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003;
- 4) wezwania uczestników postępowania do złożenia wniosku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 tiret drugie, art. 9 ust. 1 tiret drugie konwencji haskiej z 1996 r., albo wniosku, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003;
- 5) poddania jurysdykcji lub odmowy jej poddania sądowi lub innemu organowi państwa obcego na podstawie wniosku sądu lub innego organu państwa obcego albo uczestników postępowania.”.

Art. 28. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067 i 2405 oraz z 2018 r. poz. 106 i 138) w art. 20 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po ust. 2ac dodaje się ust. 2ad w brzmieniu:

„2ad. Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać informacje w celu realizacji zadań ustawowych, w tym dane osobowe, o następujących osobach, także bez ich wiedzy i zgody:

- 1) wskazanych we wniosku złożonym na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 528 oraz z 1999 r. poz. 1085), zwanej dalej „konwencją haską z 1980 r.”, które uprowadziły osobę podlegającą władzy rodzicielskiej lub pozostającą pod opieką lub które osobę tę zatrzymały lub ją ukrywają;
- 2) zobowiązanych postanowieniem sądu o odebraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką do jego wykonania, w przypadkach gdy sąd lub inny uprawniony organ zwrócił się do Policji o ustalenie miejsca pobytu osoby podlegającej odebraniu na podstawie tego postanowienia;
- 3) uprowadzonych lub zatrzymanych w rozumieniu konwencji haskiej z 1980 r. lub podlegających odebraniu na podstawie postanowienia, o którym mowa w pkt 2.”;

2) po ust. 2b dodaje się ust. 2ba w brzmieniu:

„2ba. Zakres informacji o osobach, o których mowa w:

- 1) ust. 2ad pkt 1 i 2 – obejmuje informacje, o których mowa w art. 20 ust. 2b, informacje o wniosku złożonym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. lub postanowieniu, o którym mowa w ust. 2ad pkt 2, lub o innych orzeczeniach dotyczących uprowadzenia, zatrzymania lub ukrywania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, a także dane osób, o których mowa w ust. 2ad pkt 3, i informacje o stopniu ich pokrewieństwa z tymi osobami;
- 2) ust. 2ad pkt 3 – obejmuje informacje, o których mowa w art. 20 ust. 2b pkt 1–3 i pkt 5 lit. a, oraz informacje o numerach PESEL lub numerach dokumentów pozwalających na ustalenie tożsamości, dokumentach i przedmiotach dotyczących tych osób, stopniu ich pokrewieństwa z osobami, o których mowa w ust. 2ad pkt 1 i 2, dane osób, o których mowa w ust. 2ad pkt 1 i 2, a także informacje o wniosku złożonym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. lub postanowieniu, o którym mowa w ust. 2ad pkt 2, lub o innych orzeczeniach dotyczących uprowadzenia, zatrzymania lub ukrywania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką oraz informacje o dyspozycjach dotyczących tych osób.”;

3) po ust. 17b dodaje się ust. 17c i 17d w brzmieniu:

„17c. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2ad, przechowuje się przez okres niezbędny do realizacji ustawowych zadań Policji, nie dłużej jednak niż do upływu terminu przewidzianego na archiwizację akt prowadzonej sprawy. Organy Policji dokonują weryfikacji tych danych po zakończeniu sprawy, w ramach której dane zostały wprowadzone do zbioru, a ponadto nie rzadziej niż co 5 lat od dnia uzyskania lub pobrania informacji, usuwając zbędne dane.

17d. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2ad, usuwa się, gdy:

- 1) gromadzenie i przetwarzanie danych jest zabronione lub zgromadzone dane okazały się nieprawdziwe;
- 2) upłynął termin przewidziany na archiwizację akt prowadzonej sprawy, jeżeli uprowadzenie, zatrzymanie lub ukrywanie miało związek z przestępstwem;
- 3) osoba podlegająca władzy rodzicielskiej lub pozostająca pod opieką, której dotyczył wniosek lub postanowienie w sprawie jej uprowadzenia lub zatrzymania, ukończyła 18 lat;
- 4) osoba podlegająca władzy rodzicielskiej lub pozostająca pod opieką, której dotyczył wniosek złożony na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. lub postanowienie, o którym mowa w ust. 2ad pkt 2, została odnaleziona i oddana uprawnionemu, jednakże nie wcześniej niż po upływie 5 lat od dnia odnalezienia tej osoby;
- 5) sąd lub inny uprawniony organ przekazał informacje o zmianie lub uchyleniu postanowienia lub innego orzeczenia stanowiącego podstawę do przetwarzania informacji o osobach, o których mowa w ust. 2ad, w tym o umorzeniu postępowania, lub informacje o ustaniu okoliczności będących podstawą wydania postanowienia stanowiącego podstawę wprowadzenia danych do zbioru, jeżeli treść tych informacji wskazuje, że osoba, której dotyczył wniosek złożony na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. lub wydane w jego następstwie postanowienie, przestała spełniać przesłanki będące podstawą do gromadzenia danych o osobach, o których mowa w ust. 2ad.”;

4) ust. 19 otrzymuje brzmienie:

„19. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb gromadzenia, sposoby przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, o których mowa w ust. 2a, 2aa–2ad, w zbiorach danych, rodzaje służb policyjnych uprawnionych do korzystania z tych zbiorów, wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych oraz sposób oceny danych pod kątem ich przydatności w prowadzonych postępowaniach, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem i przesłanki zaniechania zbierania określonych rodzajów informacji, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2aa i 2ab – uwzględniając konieczność dostosowania się do wymogów określonych przez organy innych państw lub przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL, wskazane w ust. 2aa w związku z pobieraniem lub uzyskiwaniem tych informacji.”.

Art. 29. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osób posiadających obywatelstwo polskie:

- a) mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) osób umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego;”;

- 2) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 35a, art. 58 ust. 1 pkt 2 i 3 i art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3.”;

- 3) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. W przypadku możliwości umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego, przewidzianego przepisami umów dwustronnych, Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzonej w Hadze dnia 19 października 1996 r. (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), lub rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2003, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 243, z późn. zm.⁵⁾), zgody na umieszczenie, o której mowa w tych przepisach, udziela sąd opiekuńczy po ustaleniu, że takie umieszczenie odpowiada dobru dziecka oraz że dziecko posiada istotne związki z Rzeczypospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Jeżeli sąd lub inny organ państwa obcego wskazał kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo określoną placówkę opiekuńczo-wychowawczą, albo regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, albo interwencyjny ośrodek preadopcyjny, w których dziecko ma być umieszczone, sąd opiekuńczy może wydać zgodę na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej po uzyskaniu opinii starosty właściwego ze względu na miejsce przyszłego sprawowania pieczy zastępczej.

3. W przypadku gdy sąd lub inny organ państwa obcego nie wskazał kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo określonej placówki opiekuńczo-wychowawczej, albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, sąd opiekuńczy może wydać zgodę na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej po uzyskaniu opinii prezydenta m.st. Warszawy.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, prezydent m.st. Warszawy wskazuje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą, albo regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, albo interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

5. W opiniach, o których mowa w ust. 2 i 3, zamieszcza się w szczególności informacje o spełnianiu przez kandydatów warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dołącza się pisemną zgodę kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

6. Zapewnienie sprowadzenia dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego, a gdy umieszczenie ma nastąpić na czas określony – także jego powrotu, należy do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie. Nie wyłącza to uprawnień w tym zakresie ustanowionej w ten sposób rodziny zastępczej.”;

- 4) w art. 54 w ust. 3 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) gotowość do sprawowania pieczy zastępczej nad małoletnim umieszczonym w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego;”;

- 5) w art. 62 w ust. 2 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) gotowość do sprawowania pieczy zastępczej nad małoletnim umieszczonym w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego;”;

- 6) w art. 181 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) finansowanie:

a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,

b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,

⁵⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 367 z 02.12.2004, str. 1, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 56, Dz. Urz. UE L 70 z 14.03.2009, str. 19, Dz. Urz. UE L 347 z 24.12.2009, str. 32 oraz Dz. Urz. UE L 99 z 15.04.2016, str. 34.

c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych;”;

7) w art. 191:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Wydatki, o których mowa w art. 191 ust. 1, na osoby, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, oraz na małoletnich cudzoziemców niewymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 2–4 i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ponosi powiat właściwy odpowiednio ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka albo na położenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.”;

b) dodaje się ust. 17 w brzmieniu:

„17. Przepisów ust. 9 i 10 nie stosuje się w przypadku umieszczenia w pieczy zastępczej dziecka, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, oraz małoletnich cudzoziemców niewymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 2–4.”.

Art. 30. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz. U. poz. 1418 oraz z 2017 r. poz. 1139) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. W sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką toczących się w trybie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 528 oraz z 1999 r. poz. 1085), opinie sporządza się niezwłocznie.”.

Art. 31. Do spraw o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 32. 1. W latach 2018–2027 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy związanych z finansowaniem:

- 1) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,
- 2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych, dodatków i wynagrodzeń,
- 3) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne

– dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107 i 416), umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, wynosi 97 200 tys. zł.

2. W ramach limitu, o którym mowa w ust. 1, limit wydatków z budżetu państwa w kolejnych latach wynosi odpowiednio:

- 1) w 2018 r. – 9720 tys. zł;
- 2) w 2019 r. – 9720 tys. zł;
- 3) w 2020 r. – 9720 tys. zł;
- 4) w 2021 r. – 9720 tys. zł;
- 5) w 2022 r. – 9720 tys. zł;
- 6) w 2023 r. – 9720 tys. zł;

- 7) w 2024 r. – 9720 tys. zł;
- 8) w 2025 r. – 9720 tys. zł;
- 9) w 2026 r. – 9720 tys. zł;
- 10) w 2027 r. – 9720 tys. zł.

3. Minister właściwy do spraw rodziny monitoruje wykorzystanie zaplanowanych na dany rok limitów wydatków, o których mowa w ust. 2, i dokonuje co najmniej dwa razy w roku, według stanu na koniec każdego półrocza, analizy stopnia wykorzystania wydatków zaplanowanych na dany rok.

4. W przypadku osiągnięcia limitu wydatków w wysokości przyjętej na dany rok budżetowy następuje zablokowanie procedur przeniesienia kolejnych dzieci, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na teren Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 33. 1. W latach 2018–2027 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy związanych z wynagrodzeniami wraz z pochodnymi od wynagrodzeń dla dodatkowych etatów orzecznich oraz urzędniczych do obsługi spraw wynikających ze stosowania konwencji i rozporządzenia, o których mowa w art. 1 ustawy, wynosi 23 222 tys. zł, z tym że w:

- 1) 2018 r. – 1956 tys. zł;
- 2) 2019 r. – 1989 tys. zł;
- 3) 2020 r. – 2068 tys. zł;
- 4) 2021 r. – 2156 tys. zł;
- 5) 2022 r. – 2248 tys. zł;
- 6) 2023 r. – 2345 tys. zł;
- 7) 2024 r. – 2447 tys. zł;
- 8) 2025 r. – 2555 tys. zł;
- 9) 2026 r. – 2669 tys. zł;
- 10) 2027 r. – 2789 tys. zł.

2. Minister Sprawiedliwości monitoruje wykorzystanie zaplanowanych na dany rok limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, i dokonuje co najmniej dwa razy w roku, według stanu na koniec każdego półrocza, analizy stopnia wykorzystania wydatków zaplanowanych na dany rok.

3. W przypadku zagrożenia przekroczeniem zaplanowanego na dany rok budżetowy limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, lub w przypadku przekroczenia tego limitu w trakcie roku budżetowego Minister Sprawiedliwości wdraża mechanizm korygujący polegający na zwiększeniu limitu w ramach wydatków na wynagrodzenia sędziów zaplanowanych w części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym.

Art. 34. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*